

STĽPČEK

Bola to ulica ako mnohé. Šnúra domov s dvormi a záhradami, ukrývajúca každodenné aj sviatočné dni obyvateľov malého mesta. Rôznych. V jednom žila učiteľka, v druhom rodina železničiar, tretí patril výkupcovi peria a kožík. Detstvo tu prežil renomovaný lekár, priekopník riadenej reprodukcie na Slovensku. Aj jeho sestra, ktorá roky hrávala vo filharmónii. Zákazníci radi navštevovali dom šikovnej krajčírky a objednávali sa k chýrnej kaderničke, ktorá nemala páru v okolí. Všetci tu žili v svornosti. Nikto sa s nikým nespóroval, každý každého pozdravil. A keď iné nie, opýtal sa aspoň na zdravie. Spolu sa radovali, aj smútili. Napríklad vtedy, keď jedného zo susedov uhaňajúci vlak pripravil o nohu...

Bola to ulica ako každá iná. Skutočne? Na prvý pohľad áno, na druhý už nie. Bola krásna. Niesla meno najväčšieho slovenského poeta. Na jar sa celá topila v bielom závoji ako vyfintená nevesta. To vtedy, keď zakvitli čerešne. Pozdĺž celej ulice, v pravidelných rozstupoch. Každému domu sa ušili dve až tri. Patřili síce mestu, ale boli „naše“. Skôr, ako bohaté koruny starých stromov zarodili, navštevoval obyvateľov mestský zriadenec a za každého z nich bolo treba zaplatiť zopár korún. Potom prišla ošarbovaná, košíky sa plnili nádhernou vyfarbenými srdcovkami neopakovateľnej chuti. Nik neodolal, aj náhodný okoloidúci siahol po konári, aby ochutnal tú červenicu lahôdku. A nik sa zato nehneval! Tak to šlo z roka na rok. Až kým nostalgické stromy môjho detstva nemuseli ustúpiť modernizácii. Neprejde rok, aby som si na ne nespomenula... keď prichádza čas májoviek. K. POTOKOVÁ

Perá vymenili za štetce, aby zvečnili svoje mená na chodníkoch univerziténeho areálu. Šesťdesiatjeden nových inžinierov odboru výživa ľudí, ktorí sa už tešia na promócie. Väčšina z nich urobila štátnice na áčko. „Záverčné skúšky boli super, máme z nich dobrý pocit a prebehli tak rýchlo, že sme si ich nestihli ani užiť!“ smejú sa novopečení absolventi. Nech ich úsmev sprevádza aj v praxi! Foto: za

MEDZINÁRODNÉ VEDECKÉ DNI 2008

Bielik: Treba vytvoriť podmienky pre rozvoj poznatkovej ekonomiky

Cieľom tohtoročných Medzinárodných vedeckých dní, usporiadaných Fakultou ekonomiky a manažmentu, bolo prezentovať najnovšie poznatky súvisiace s konkurencieschopnosťou poľnohospodárstva a potravinárskeho priemyslu v krajinách Európskej únie. Konali sa 28.- 30. mája a participovalo na nich takmer 360 účastníkov zo 14 krajín.

K vysokej spoločenskej a odbornej garancii tohto medzinárodného vedeckého sviatku prispeli aj významní hostia ako prof. Mária Kadlečíková, riaditeľka subregionálnej kancelárie FAO pre strednú a východnú Európu v Budapešti, Dr. h. c. prof. József Molnár z univerzity v Gödöllő v Maďarsku, prof. Sergiy M. Kvasha z Ukrajiny, Dr. Patrick Enright z Írska, prof. Dr. Nurundon Tapachai z Thajska a tiež prof. Věra Bečvářová, PhD., a prof. Ing. Miroslav Svatoš z Českej republiky.

V úvode konferencie vystúpil prof. Peter Bielik, dekan FEM, ktorý v krátkosti uviedol tendencie ekonomického vývoja na Slovensku v programovacom období 2007 - 2013.

„V uvedenom časovom horizonte má SR predpoklady na vysoký a udržateľný ekonomický rast, čo by následne umožňovalo rýchlejšie dobiehanie životnej úrovne vo vyspelých krajinách sveta. Uvedené makroekonomické východiská však vo veľkej miere závisia od úspešnosti hospodárskej politiky, ako aj od efektívneho čerpania prostriedkov z rozpočtu EÚ. Preto v programovacom období 2007 - 2013 bude nevyhnutná orientácia dostupných prostriedkov na plnenie cieľov, obsiahnutých najmä v Národnej lisabonskej stratégii a v Konvergenčnom programe SR do roku 2010, čo by sa malo pozitívne prejavovať na zvyšovaní výkonnosti a konkurencieschopnosti slovenskej ekonomiky,“ povedal dekan. Predik-

cia ďalšieho vývoja ekonomiky SR sa opiera o viaceré predpoklady rozvoja vnútorného a vonkajšieho prostredia. Ide najmä o úspešnú realizáciu zámerov hospodárskej politiky SR týkajúcej sa vysokého, avšak stabilného rastu a udržateľnej konvergencie, úspešného vstupu SR do eurozóny k 1. 1. 2009, realizácie zámerov hospodárskej politiky EÚ na oživenie rastu ekonomík členských štátov EÚ, relatívne nestabilný vývoj svetových cien energií a zvýšený prílev priamych zahraničných investícií na Slovensko až do roku 2013.

„Vo výzbe na naše pôsobenie v univerzitnom vzdelávacom a výskumnom priestore EÚ očakávame, že dosiahnutie dlhodobej konkurencieschopnosti EÚ a slovenskej ekonomiky je realizovateľné len jedným spôsobom, a to vytvorením podmienok pre rozvoj poznatkovej ekonomiky. Inými slovami, chápeme ekonomický rast v kontexte schopnosti obyvateľstva pracovať neustále s novými informáciami, produkovať nové poznatky a následne ich efektívne využiť v praxi. Národný program reforiem je preto zameraný na rozvoj tých oblastí, ktoré podporujú rast kreatívneho potenciálu slovenskej ekonomiky. Tieto oblasti vytvárajú integrovaný celok, pričom všetky zohrávajú rovnako významnú úlohu, tak vzdelávanie, zamestnanosť, informačná spoločnosť, ako aj oblasť vedy, výskumu a inovácií,“ zdôraznil prof. Bielik. R. CHOSRAVIOVA

Vedecká rada k akreditácii

Mimoriadne zasadnutie Vedeckej rady SPU sa konalo 29. mája. Na programe bolo prerokovanie akreditačných spisov fakúlt pre komplexnú akreditáciu. Úvodné slovo k predloženým materiálom predniesol prof. Ján Supuka, proktor pre vedu a výskum. Oboznámil VR s postupom a koordináciou prác pri vypracúvaní akreditačných spisov fakúlt, ktoré vyplývajú z Vládneho nariadenia č. 558/2008. K zásadným otázkam súvisiacim so zmenami študijných programov a ich garantov sa vyjadrili dekan fakúlt, no v diskusií svoje pripomienky predniesli aj ďalší členovia. VR následne s pripomienkami schválila podkladové materiály pre komplexnú akreditáciu všetkých šiestich fakúlt našej univerzity: návrh študijných programov pre I., II. a III. stupeň štúdia a pre habilitačné konania a konania na vymenovávanie profesorov, návrh garantov študijných programov, habilitačných konaní a konaní na vymenovávanie profesorov a sumárne údaje pre jednotlivé navrhované študijné programy v uvedených študijných odboroch. VR vzala na vedomie návrh minimálnych kritérií pre habilitačné konanie a konanie na vymenovávanie profesorov. Prorektorovi pre vedu a výskum uložila pripraviť v spolupráci s dekanmi fakúlt jednotnú štruktúru minimálnych kritérií, ktorá bude platná pre všetky fakulty, pričom bude zohľadňovať jednotné kritériá pre habilitačné konania a konania na vymenovávanie profesorov, určené MŠ SR. -r-

Znižovať energetickú náročnosť ekonomiky

V kalendári sprievodných akcií medzinárodného strojárkeho veľtrhu už roky figurujú odborné podujatia našej Technickej fakulty. V tomto roku pozvala svojich pedagógov a doktorandov na prednášku doc. LUBOMÍRA JAHNÁTKA, ministra hospodárstva SR. Zameran sa v nej na východiská dlhodobej stratégie energetickej bezpečnosti Slovenska.

„Cieľom je dosiahnuť konkurencieschopnú energetiku s prihliadnutím na ochranu životného prostredia aj odberateľa, na trvalo udržateľný rozvoj, bezpečnosť zásobovania a technickú bezpečnosť,“ uviedol minister, keď podrobne charakterizoval dlhodobú koncepciu do roku 2020 s výhľadom do roku 2030. Je založená na trvalom znižovaní energetickej náročnosti ekonomiky. Cieľom je zabezpečiť taký objem výroby elektriny, ktorý pokryje dopyt na ekonomicky efektívnom princípe, maximálne efektívnu bezpečnú a spoľahlivú dodávku všetkých foriem energie v požadovanom množstve a kvalite, resp. znižovať podiel hrubej domácej spotreby energie na HDP.

Medzi základné priority energetickej politiky patrí náhrada odstavených zariadení na výrobu elektriny tak, aby ňou bola zabezpečená výroba takého množstva prúdu, ktorá primárne pokryje domáci dopyt na ekonomicky efektívnom princípe. Ďalej bude treba prijať opatrenia zamerané na úsporu energie a na zvyšovanie energetickej efektívnosti na strane spotreby, znižovať závislosť dodávok energie z rizikových oblastí, to znamená diverzifikovať získava-

Minister Lubomír Jahňátek zdôraznil, že koncepcia ráta s participáciou technických fakúlt na rozvoji, resp. overovaní nových technológií získavania energie. Snímka: RÓBERT KOLLÁR

nie zdrojov energií, ako aj dopravných ciest, čo sú otázky medzinárodného významu. Využívať domáce primárne energetické zdroje na výrobu elektriny a tepla a zvýšiť možnosti na ich kombinovanú výrobu.

Lubomír Jahňátek sa venoval aj problematike obnoviteľných zdrojov energie (OZE). Konštatoval, že veľké vodné elektrárne vyrábajú asi 5,2 TWh elektriny, čo predstavuje okolo 16 percent domácej spotreby. Celkový využiteľný potenciál jednotlivých druhov OZE dáva možnosť zvýšiť ich podiel na výrobe elektriny v roku 2010 až na 19, v roku 2020 na 24 a v roku 2030 na 27 percent. Uviedol, že najperspektívnejším OZE na výrobu tepla je biomasa, ktorej celkový ročný potenciál, vhodný na energetické využitie, je asi 75,6 PJ. „Biomasa je per-

spektívna aj na výrobu elektriny, ale napriek uvedeným číslam najviac využívaným zdrojom aj naďalej zostáva hydroenergetický potenciál. Využívanie veternej, geotermálnej a slnečnej energie bude len doplnkovým zdrojom z dôvodu bezpečnosti a spoľahlivosti dodávok elektriny a tepla. Dôležitým faktorom zostáva aj otázka ceny elektriny a tepla z obnoviteľných zdrojov,“ vyhlásil minister a zdôraznil, že neustále treba monitorovať vplyv energetickej legislatívy a finančných nástrojov na podporu využívania OZE, analyzovať bariéry využívania a prijať príslušné opatrenia na ich odstránenie. „Bude treba zväziť aj podporu využívania OZE v rámci všeobecného hospodárskeho záujmu v energetike,“ dodal.

Snaha znížiť závislosť od ropy pri výrobe motorových palív, ako aj zvýšenie energetickej účinnosti jednotlivých druhov dopravy vytvára priestor pre využívanie obnoviteľných a nekonvenčných palív aj v doprave. Najperspektívnejšou

alternatívou náhrady ropy sú biopalivá. Indikačné ciele ich využívania, určené na základe energetickej obsahu motorových palív, predpokladajú využívať ich v roku 2010 vo výške 5,75%, pričom sa odhaduje, že po roku 2010 sa tento podiel bude naďalej zvyšovať.

Z priorit návrhu dlhodobej stratégie energetickej bezpečnosti Slovenska treba spomenúť jadrovú energetiku ako diverzifikovanú, ekonomicky efektívnu a primerane environmentálne akceptovateľnú možnosť výroby elektriny. Samozrejme, so zabezpečením bezpečnosti jadrových elektrární. Okrem toho zvyšovanie podielu OZE na výrobe elektriny a tepla s cieľom vytvoriť primerané doplnkové zdroje na krytie domáceho dopytu. Dobudovať energetické systémy a siete tak, aby boli schopné zabezpečiť bezpečný a spoľahlivý prenos, prepravu a distribúciu elektriny a plynu, ale vybudovať aj nové vedenia s cieľom zlepšiť prepojenie na vnútorný trh EÚ, ako aj na trh tretích krajín, to sú ďalšie dôležité ciele dlhodobého návrhu energetickej politiky. K. POTOKOVÁ

ČÍTALI SME

Zázračný recept na ropu?

Výskumná spoločnosť Sapphire Energy z Kalifornie hlási prelomový objav, ktorý údajne vyrieši problémy s nedostatkom ropy. Recept na jej výrobu vyzerá neskutočne jednoducho: slnečné svetlo + oxid uhličitý + morské riasy = neobmedzený zdroj „zelenej ropy“. Spoločnosť má s objavom veľké plány. Jej predstavitelia nielenže veria, že pomôžu posilniť dodávky ropy na trh, ale dokonca, že klasickú čiernu surovinu dokážu úplne nahradiť. Ich zelená ropa totiž nepotrebuje nové investície do infraštruktúry, môžu sa využiť už existujúce ropovody či čerpace stanice. „Naším cieľom je vyvinúť obnoviteľný zdroj paliva bez negatív, ktoré vyplývajú z výroby tradičných biopalív,“ uviedol riaditeľ a spoluzakladateľ spoločnosti Jason Pyle. Pre denník Los Angeles Time uviedol, že na čerpace stanice by sa zelená ropa mohla dostať približne o päť rokov. (Pravda 31. mája 2008)

Nitrianska letná univerzita

Je to letná škola, v rámci ktorej sa účastníci hravou a tvorivou formou oboznámia s univerzitným prostredím, charakterom štúdia a vybranými témami, predstavujúcimi súčasť rôznych študijných programov na oboch nitrianskych univerzitách.

Uskutoční sa v termíne od 30. júna do 11. júla 2008. Aktivity sú rozdelené do 9 tematických okruhov a budú sa realizovať interaktívnymi metódami. Cieľovou skupinou sú deti vo veku 10 až 15 rokov, navštevujúce základné školy alebo osemročnú gymnáziá. Účastníci získajú certifikát s titulom Academicus Nitriensis Jr., ktorý si privesú na slávnostnej promócií.

Blížšie informácie a prihlasovanie na www.fem.uniag.sk/ccv (podujatia pre verejnosť).

Kontakty: ccv@fem.uniag.sk, dkanasova@ukf.sk

Mgr. Ing. DANKA MORAVČIKOVÁ

Ked' na dvere zaklope kuriér

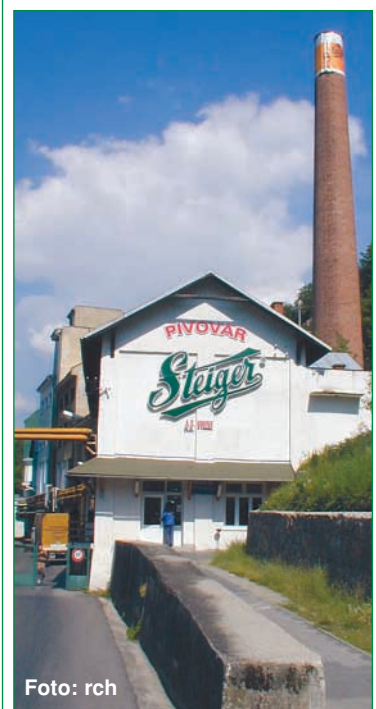

Foto: rch

Steiger zmenil pivnú pečať, demonštruje spätosť s históriou

Nadväzuje na tradíciu varenia piva, ktorú začali mnísi vo Vyhniach v roku 1473. Dnes je pivovar Steiger, a.s., Vyhne „najväčším z najmenších“ pivovarov na Slovensku. K jeho prednostiam patrí kvalitná voda prameniaca v Štiavnických horách, k špecifikám zase história, klasické technológie a 11-percentný tmavý ležiak.

V uplynulých dňoch Steiger zmenil svoju pivnú pečať, v ktorej sa objavili dve jašteričky a pivovarský pozdrav Daj boh šťastia napísaný v latinčine. Vedenie podniku chce tým posilniť identitu pivovaru, spätosť s bankou tradíciou a históriou Banskej Štiavnice.

Koncom mája v pivovare Steiger uviedli do prevádzky novú stáčiacu linku, ktorá má kapacitu 36-tisíc fliaš piva za hodinu, ročne tak vyprodukuje 20 miliónov fliaš. Okrem piva (6 druhov fľaškového, 2 druhy v plechovkách a 5 druhov sudového) spoločnosť vyrába aj nealkoholický nápoj KolaLoka a distribuuje na slovenský trh aj české pivné značky Budvar a Zubr.

-rch-

Nové trendy

v konštruovaní a tvorbe technickej dokumentácie

V priestoroch Technickej fakulty sa 22. mája uskutočnila v poradí deviatá vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou pod názvom Nové trendy v konštruovaní a tvorbe technickej dokumentácie 2008. Spoluorganizátormi konferencie, tradične organizovanej ako sprievdná akcia Strojárskeho veľtrhu v Nitre, boli Katedra konštruovania strojov, Slovenská spoločnosť pre technickú normalizáciu a Agrokomples – Výstavništvo Nitra. Na podujatí sa zúčastnili odborníci zo slovenských a českých univerzít, ako aj hostia z Belgicka, Poľska a Kanady.

Konferencia tradične zameriava svoju pozornosť na problematiku konštruovania s podporou CA technológií, nekonvenčných materiálov a mazadiel a nové smery v tvorbe technickej dokumentácie. Na plenárnom zasadnutí odznela prednáška Ing. Polláka z IPM Solutions Žilina, na tému Spojenie konštrukcie a technológie pri tvorbe nového výrobku a Dipl. Ing. Petra Arrasa, z belgického de Nayer Institut, na tému Minulosť, súčasnosť a budúcnosť, počítačom podporované konštruovanie strojov.

V dvoch pracovných sekciách zazneli prednášky týkajúce sa aplikácií progresívnych riešení MKP pri hodnotení konštrukcie, analýz tribotechnických systémov konštrukcií a manažmentu technickej dokumentácie výrobkov.

Uvedenú problematiku zhrňa zborník vedeckých prác z konferencie, vydaný na CD.

Prof. Ing. JOZEF BAJLA, PhD.

Znamená to občasne niečo výnimočné. Aj docenta BERNARDA ŠIŠKU z Katedry biometeorológie a hydrologie FZKI začiatkom apríla prekvapila veľká obálka zo Švajčiarska. „Kalendár,“ preblesko mu hlavou. Neuhádol. Bola to zásielka z Medzivládnej komisie pre klimatické zmeny (IPCC), ktorá spolu s bývalým americkým viceprezidentom Alom Gorom získala Nobelovu cenu za mier za rok 2007. Obálka skrývala diplom a ďakovní list za príspevok Bernarda Šišku k získaniu tohto prestížneho ocenenia. Znie to skoro neuveriteľne, ale naša univerzita sa skutočne môže pochváliť podielom na najvyššej pocte, udeľovanej vo vedeckom svete.

Blahoželám, pán docent! Priblížte nám, prosím, začiatky vašej kooperácie s IPCC!

Medzivládny panel pre klimatické zmeny vznikol v roku 1988 a v roku 1992 sme spolu s prof. Špánikom prostredníctvom národného klimatického programu boli poverení riešením dôsledkov klimatickej zmeny v oblasti poľnohospodárstva. Realizovali sa prvé aktivity, súvisiace s touto problematikou. V porovnaní so súčasným stavom to boli jednoduché štúdie, keď sa v teoretickej rovine uvažovalo o tom, čo sa stane, keď sa otepľe o stupeň, o dva, o tri... Nemali sme v rukách ešte veľa fyzikálnych odôvodnení. Potom však nastala vlna, keď sa klimatickou zmenou začali zaoberať vo viacerých krajinách. Po summite v Ri v roku 1992 vtedajšia administratíva USA podporila program s názvom U.S. Country study. Už vtedy bol prepojený na IPCC, čo bola pre nás nevídaná možnosť dostať sa po rokoch relatívnej izolácie vo vede a výskume do medzinárodného povedomia. V roku 1995 som sa zúčastnil na konferencii na Havajských ostrovoch, kde sa hovorilo o softvéri, ktorým sa mali riešiť dopady (impakty) klimatickej zmeny na rôzne sektory, medzi nimi aj na poľnohospodárstvo. Náhoda chcela, že som tento softvér poznal, pretože dva roky predtým som absolvoval školenie o ňom v Izraeli. Za prítomnosti známych vedeckých osobností zo Slovenska, napr. prof. Milana Lapina, doc. Jozefa Mindáša, riaditeľa Štátnych lesov SR a iných, bola podpísaná zmluva, v rámci ktorej som dostal na starosť oblasť poľnohospodárstva.

Podpis zmluvy býva občasne iba slávnostný akt, po ktorom prídu hodiny trepezlivej práce...

Samozrejme, dostali sme objem informácií, ktoré bolo treba spracovať na miestne podmienky a do práce vložil aj vlastné tvorivé podnety, ako pokračovať ďalej vo výskume v stredo-európskych pomeroch. Pretože sme riešili situáciu týkajúcu sa globálnej zmeny klímy na Slovensku a s kolegami z Česka a Rakúska aj v celej strednej Európe. Medzitým sme zistili, že program má niekoľko rozmerov a okrem impaktov klimatickej zmeny na poľnohospodársku výrobu je tam aj časť týkajúca sa inventarizácie skleníkového aktívnych plynov. Čiže, koľko týchto plynov vylúčia jednotlivé sektory národného hospodárstva do atmosféry. Tu opäť zafungovala Štátna, pretože som bol zainteresovaný aj do inventarizácie skleníkového aktívnych plynov na Slovensku v rámci aktivít IPCC. V roku 1999 ma pozvali do holandského Wageningen, kde sa tvorila metodika na sledovanie emisií skleníkového aktívnych plynov. Stal som sa jej spoluautorom a zviditeľniť možno ešte viac ako v impaktových štúdiách. Aktívne som tam pôsobil štyri až šesť rokov a doteraz sledujem v spolupráci so SHMÚ pre ministerstvo životného prostredia (MŽP) emisie skleníkového aktívnych plynov z poľnohospodárstva.

Môžete nám trochu poodhaliť zázemie výskumu v oblasti klimatickej zmeny?

ny? Pretože je to téma, o ktorej sa veľa diskutuje. Kde treba hľadať pravdu?

O klimatickej zmene sa dnes skutočne veľa píše. Na jednej strane sa konštatuje, že tu skutočne je, na strane druhej je menšia skupina vedeckej komunity, ktorá o tom vyslovuje určité pochybnosti. Isteže, ani ja nemôžem brať túto otázku čisto dogmaticky. Ale existujú poznané zákonitosti, ktoré treba zohľadniť. Zmeny vlastností atmosférického prostredia musíme hodnotiť do budúcnosti vo viacerých alternatívach. Je to niečo ako poisťka. Treba počítať aj s takými možnosťami, ktoré sú možno menej pravdepodobné, ale musíme myslieť aj na ne. V niektorých sektoroch národného hospodárstva je to mimoriadne dôležité. V poľnohospodárstve je situácia relatívne ľahšie riešiteľná.

Ako to?

Tak, že ak zistíme zmenu parametrov atmosférického prostredia, dokážeme sa na základe skúseností z iných regiónov pomerne rýchlo prispôbiť. Budeme napríklad využívať v osevných postupoch viac kukurice, alebo inú odrodu štruktúru ako teraz, a tak prípadne negatívne dôsledky zmien klímy dokážeme redukovat' v krátkom časovom horizonte. Sú však také oblasti národného hospodárstva, kde to nie je také jednoduché. Povedzme lesné hospodárstvo – les za rok nevymeníte. Tam už treba veci riešiť s oveľa väčším dôrazom na možný vývoj v budúcnosti. Brať ohľad na ekologickú valenciu drevín, aby boli schopné prežiť prípadné prudké zmeny klímy.

AK teda dobre rozumieme, vy sa venujete dôsledkom zmeny klímy na poľnohospodársku produkciu.

Problematika klimatickej zmeny súvisí s modelovaním v systéme porast – pôda – atmosféra, ktorý je ovplyvňovaný klimatickým prostredím a, naopak, je schopný aj spätne ovplyvniť klimatické prostredie. My sa zaoberáme vzájomnými väzbami medzi atmosférickým a pôdno-biologickým prostredím. Samozrejme, nie všetkými detailmi. Ja konkrétne predovšetkým otázkou produktívnych modelov, čiže dôsledkami klimatickej zmeny na produktivitu poľných

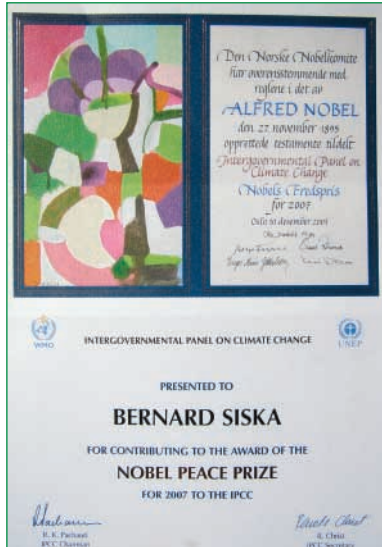
plodín. Vofakedy sme riešili každú osobitne, teraz ponímame túto otázku ako systém striedania plodín, ktorý má svoje dôsledky aj na pôdne prostredie. Napríklad z pohľadu hospodárenia s vodou. Samozrejme, aj tento systém je ovplyvňovaný atmosférickým prostredím. To však nie je jediná oblasť, ktorej sa na katedre venujeme. S klimatickou zmenou, dnes už akceptovanou väčšinou vedeckej komunity, súvisí oveľa viac programov, ktorými sa začíname zaoberať. Napríklad otázkou spaľovania biomasy. Zaujímá nás, koľko energie a za akých podmienok sme schopní do biomasy dostať. Myslí si, že aj tento problém je z národohospodárskeho hľadiska zaujímavý a musím povedať, že pri získavaní projektov sme úspešní.

To je teoretický pohľad. Skeptici často hovoria, že teplé a chladné obdobia tu už v minulosti boli. Ako to teda je? Budeme jedného dňa skutočne u nás pestovať pomaranče?

Je pravda, že na území dnešného Slovenska boli v histórii obdobia s oveľa vyššími, ale aj nižšími teplotami, ako je to dnes. Treba však povedať, že nie je zná-

Curriculum vitae

Doc. RNDr. BERNARD ŠIŠKA, PhD., ukončil štúdium na Univerzite Komenského v Bratislave pred 25 rokmi. V rámci štúdia biológie, vedeckého smeru, sa venoval ekológii. Jeho diplomová práca bola venovaná vodnému dielu Gabčíkovo, kde sledoval stav ekosystému, aby ho mohol porovnať so situáciou, ktorá nastane po desiatkach rokov. Pracovný život ho priviabil na našu univerzitu, kde prijal miesto interného aspiranta u prof. F. Špánika. Neskôr učiteľské miesto. Zaoberal sa problematikou biometeorológie a bioklimatológie, najmä agrometeorológiu. Po 90. roku sa na podnet svojho učiteľa začal venovať klimatickej zmene.

me, že by zmena atmosférického prostredia prebiehala tak rýchlo ako teraz. A ako je to s plodinami? Pri jednorokných kultúrach si vieme poradiť. Manévrovanie počas vegetačného obdobia bude mať síce širšie hranice ako doteraz, ale paradoxne sa zdá, že jedným z najväčších otáznikov klimatickej zmeny pri súčasnom druhovom

zastúpení plodín na Slovensku bude zima. Obdobie prezimovania rastlín je mimoriadne problematické. Tušili sme to dávnejšie, keď sa o klimatickej zmene ani veľmi nehovorilo. Už vtedy sme zisťovali, že vymázanie citlivých druhov, napríklad marhúf, je nájpadnejšie v južnejších regiónoch Slovenska ako vo vyšších polohách. Toto sa v matematických analýzach, ktoré v rámci modelovania robíme, ukazuje ako dosť vážny problém. Zimy by podľa spracovaných modelov všeobecnej cirkulácie atmosféry a scenárov zmien teploty vzduchu mali byť také mierne, že v určitých rokoch by vegetačné obdobie (ak ho definujeme len podľa 5-stupňovej teploty) mohlo pretrvávajúť celú zimu. Problém je v tom, že rastliny vlastne nebudú pripravené na zimu a mrazy ich budú poškodzovať. Toto je veľká výzva pre šľachtiteľov. Aby výber odrôd a šľachtenie boli prispôbené regionálnym podmienkam.

Všeobecne sa hovorí o globálnom otepľovaní, inokedy sa používa termín globálne klimatické zmeny. Čo je správne?

Je v tom určitý rozdiel. Pôvodne sa pod pojmom klimatická zmena rozumeli zmeny atmosférických vlastností, jednoznačne spôsobené antropogénnym, čiže ľudským faktorom. Teraz sa hovorí o globálnych klimatických zmenách, pretože teplota ovplyvňuje aj kolobeh vody v prírode alebo v ekosystémoch. Čiže globálne klimatické zmeny prinášajú viacero dôsledkov pre život človeka a vlastne až teraz, keď je tento fenomén všeobecne akceptovaný - napriek skeptikom, ktorí stále hovoria „nič sa nedej“ – až teraz vlastne vidíme, aké väzby sa v súvislosti s klimatickou zmenou objavujú. Pred týždňom som sa vrátil z konferencie, kde sa hovorilo o znečistení atmosféry prachovými časticami rôznej veľkosti a rôzneho tvaru. Poviete si, ako to súvisí? Ak je klimatická zmena ovplyvnená zmenou koncentrácie skleníkového aktívnych plynov v atmosfére, tak sa tieto plyny dokážu kondenzovať na prachové častice. Sú známe určité interdisciplinárne hodnotenia, ktoré s klimatickou zmenou priamo či nepriamo súvisia. V rámci problematiky sa v súčasnosti kladie veľký dôraz na chemizmus atmosféry. Tieto otázky sú aj predmetom vedeckovýskumnej práce na našej univerzite.

Klimatická zmena – aktuálny problém. Zapájame sa do jeho riešenia?

Niektoré nové aspekty, ktoré sa objavujú v literatúre, by stáli za pozornosť a mali by sme ich zahrnúť do výskumných programov na viacerých pracoviskách SPU. Myslí si, že monitorovanie a hodnotenie možných dôsledkov klimatických zmien je oblasť, ktorá má perspektívu. Viem si predstaviť študijný program, ktorý by mohol pokryť aktivity viacerých fakúlt. Klimatická zmena je zaujímavá parkeť a je pre medzinárodnú spoluprácu. Pracovníci, ktorí hľadajú partnerov, je dostatok a programy, ktoré sa riešia sú, našťastie, veľmi dobre finančne zabezpečené. Myslí si, že má perspektívu zaoberať sa nimi. Už aj z preto, že vek výskumníkov, ktorí sa touto problematikou zaoberajú, sa stále znižuje. Dnešný vedecký komunitu tvoria mladí, sebavedomo vystupujúci a tvoriví mladí ľudia. Čo mi to našepkáva? Čoraz častejšie mám pocit, že by sme aj do výskumu klimatických zmien mali zainteresovať mladších spolupracovníkov.

Ďakujem za rozhovor!

K. POTOKOVÁ

Zamerajú sa na pestovanie hustosiatych obilnín

Na tradičnom kontrolnom dni k jarnej dezinfekcii, ktorý sa konal 15. mája na Vysokoleskolemskom poľnohospodárskom podniku, s. r. o., v Koliňanoch, prezentovalo vedenie farmy i novú techniku. V oblasti rastlinnej výroby sa tento rok zamerali na pestovanie plodín s vyššou pridanou hodnotou – na osivovú kukuricu, sladovnícke jačmene, pšenicu, ako aj na zlepšenie kvality krmovín. V oblasti živočišnej výroby vytvárajú podmienky pre úspešný chov hovädzieho dobytku, a to najmä zavádzaním nových technológií.

V Oponiciach rozšírili pestovanie kukurice na osivo z 30 hektárov na 70. Keďže jej cena sa v súčasnosti zvýšila, investovali do novej techniky - závlahového systému a zakúpili aj traktor s postrekovačom a plečku s aplikátorom granulovaných hnojív. Nový lineárny závlahový systém je vybavený riadiacim panelom a pracuje v energetickej a vodoúspornom režime.

Tento rok okrem hustosiatych obilnín vysadili aj jačmeň ozimný, na 100 ha v Koliňanoch, avšak porast zničila choroba, takže ho z 80 % museli nahradiť slnečnicou. „Príčinu poškodenia porastov vidíme aj v

Manažment podniku investoval do novej techniky, zakúpili aj plečku s aplikátorom granulovaných hnojív. Snímka: rch

tom, že v dôsledku realizácie programu agroenvironmentu musí byť cez zimu 70-percentné pokrytie pôdy. Nemôžeme ju nechať v hlbokéj brázde, a práve na porostoch sa udržujú vošky, ktoré sú prenášaťeli vírusov,“ konštatoval Ing. PETER BREZOVSKÝ, PhD., riaditeľ VPP. V dobrom kondičnom stave sú porasty lucerny s podsevom hrachu, ako aj repky olejnej, ktorú pestujú na 270 hektároch. Podnikateľský zámer VPP na rok 2008 predpokladá pestovanie hustosiatych obilnín.

Na farme dojnic v Oponiciach vedenie podniku prezentovalo novovytvorený separátor hnojovice, oddeľujúci tekutú zložku hnojiva od pevnej, ktorú využívajú ako podstielku. Hlavným plánom VPP je modernizácia farmy, zvýšenie dojivosti kráv na 9 až 10-tisíc litrov, dokončenie dvoch ustajňovacích priestorov a zlepšenie welfaru zvierat. Pripravujú sa aj na rozvinutie spolupráce a spoločných aktivít s obcou Oponice v oblasti agroturistiky.

Poslednou zastávkou kontrolného dňa bola farma v Žiranoch, kde si účastníci kontrolného dňa pozreli senážovanie lucerny.

RENÁTA CHOSRAVIOVÁ

**V ZRKADLE...
jeden z nás****Ing. VLADIMÍR PROTOPOPOV,**

vedúci Klubu kultúrnej a záujmovej činnosti

Miesto narodenia:
Bratislava**Vek:** 58 rokov**Čím ste chceli byť ako dieťa?**

- Rádioamatérom.

Čo ste študovali a prečo ste si vybrali práve túto oblasť?

- Študoval som na Elektrotechnickej fakulte VŠT v Košiciach, popri zamestnaní pedagogiku a psychológiu na Katedre inžiniersko-humanitných vied SVŠT v Bratislave a nedávno informatiku na UKF v Nitre. Elektronika ma zaujímala od detstva, informatika na ňu priamo nadväzuje, pedagogiku a psychológiu využívam v práci s mládežou. Tieto oblasti taktiež využívam vo svojej záujmovej, ale aj profesionálnej práci v kultúre.

Koľko hodín má váš pracovný deň?

- Podľa okolností 8 až 16.

Ako by ste charakterizovali dnešnú mládež?

- Dnešná mládež je zrejme zrkadlovým obrazom tejto doby. Doby „neobmedzených možností“, ale nie pre každého, doby tvrdej, dravej a bezohľadnej. Práve preto uznávam a obdivujem mladých ľudí aktívnych, ale slušných, čínorodých, ktorí majú cieľ. Snáď potrebujú niekedy len vládny slovom poradiť a usmeriť... Neuznávam a odsudzujem mladých ľudí ľahostajných a apatických, ale predovšetkým vandalov a výtržníkov.

Aké vlastnosti na kolegoch vám imponujú a aké sa vám nepáčia?

- Imponuje mi ľudská serióznosť, zodpovednosť, spohľadnosť, presnosť a otvorenosť. Nepáči sa mi ľahostajnosť, nezodpovednosť a prázdna táraivosť.

S kým by ste sa radi stretli a porozprávali?

- Básnik napísal: „Každý deň stretnúť človeka, to stačí.“ Dodávam, že Človeka, nielen človeka... Mali by sme sa určite vždy o čom porozprávať.

Čo vás naposledy zaujalo v oblasti spoločenského života?

- Určite to boli kultúrno-spoločenské podujatia Nitrianskych univerzitných dní 2008, na ktorých som sa organizáčne podieľal.

Čo by ste zmenili, keby ste mohli?

- Ľahostajnosť a apatiu ľudí v tejto spoločnosti, ale aj bezduchú aroganciu moci, vnútornú prázdnotu a primitívny exhibicionizmus vlastníctva peňazí. Aby sa konečne každá poctivá práca a ľudské úsilie spravodlivo ohodnotili.

Čo rád čítate?

- Odbornú literatúru a časopisy, literatúru o kultúre a umení, ale aj populárno-vedeckú.

Ako si dobijate energiu?

- Humorom láskavým, ale aj trochu uštipačným, písaním a čítaním, prácou v záhrade, ale aj oddychom a relaxom v mojom domácom prostredí.

Prezradíte niečo o svojej rodine?

- Mám väčšiu rodinu, ako som si niekedy predstavoval a mám vynikajúcu manželku.

Máte zlovyk, ktorého sa neviete zbaviť?

- Ako každý, mám aj svoje určité zlovyky, ale snažím sa ich zmierniť, alebo aj odstrániť.

Aké máte koníčky?

- Fotografovanie, divadlo, turistiku, cestovanie a poznávanie krajín a ľudí.

Aká je dovolenka vašich snov?

- Pobytovo-poznávací cesta vlastným obytým automobilom po Európe alebo aj Ázii.

Humor je korením života – máte nejaký obľúbený vtíp alebo veselý zážitok zo školy?

- Pretože pochádzam z Banskej Štiavnice, tak aspoň dva „štiavnické“. Tóno sa pýta štiavnického Náca: „Prečo si dal svojmu psovi meno Lotor?“ „Vieš, vždy sa prekvapím, koľko okoloidúcich sa obzrije, keď na svojho psa zavolám: Lotor!“

„Pán môj, ten vlak ide na Štiavnicu?“ pýta sa v Hronskej Dúbrave akýsi turista.

„Nie na naftu,“ odsekne mu Náco.

-rch-**Paríž? Krásna žena!**

„V jednom okamihu tu možno nájsť najväčší luxus, aj svinstvo, lomez a vresk – je tu toho viac, ako si kto dokáže predstaviť. Paríž je všetko, čo chceš. Môžeš sa tu zabávať, zaháľaf, smiať sa, plakať, robiť všetko, čo ťa teší a nikto sa nepozrie, čo robíš, lebo tisíce robia to isté, čo ty, a každý tak, ako sa mu páči.“ Takto sa mesto nad Seinou javilo geniálnemu Chopinovi. Do bodky s ním súhlasí aj doc. Ing. PETER ONDRIŠÍK, Ph.D., ktorý túto európsku metropolu navštívil už „hádam stovdvaškrkrát“.

Ako sprievodca turistov, ktorých prítahuje neopakovateľné fluidum Paríža. Začiatkom mája cestoval s plným autobusom našich zamestnancov, ktorí prijali ponuku odborovej organizácie na zájazd do hlavného mesta Francúzska. A keďže som po návrate počula iba slová chvály, spýtala som sa ho, kde boli, čo videli a zažili.

Pán docent, pôsobíte síce na Katedre environmentalistiky a zoológie, ale tento raz sa budete rozprávať o Francúzsku, Francúzoch, o Paríži... súhlasíte? **Apropo, aké boli vaše prvé kontakty s touto krajinou?**

- Od novembra 1986 do mája 1987 som absolvoval študijný pobyt na výskumnej stanici Station d'Agronomie INRA, Chalons sur Marne. Úvodné dva týždne som strávil v Paríži. Čo povedať? Nuž, Paríž je Paríž. Jazykovedci sa nemôžu dohodnúť, či je rodu mužského alebo ženského. Podľa mňa je to „tá“ Paríž, lebo je ako krásna žena. Precestoval som viacero európskych krajín, všade sú nádherné mestá, ale Paríž nemá páru. Nemecké či švajčiarske mestá sú pekné, ale strohé: toto môžeš, toto je zakázané. Ale Paríž? Rob si čo chceš, nestaraj sa do druhých. Pravda, mesto je trochu špinavé, lebo Francúz sa nerozpakuje zahodiť papierik alebo krabičku od cigariet vedľa koša na smeti, aj keď ho má nablízku. Tvrdí, že aj zametač potrebuje prácu... Už v prvých dňoch môjho pobytu som sa presvedčil, že Francúzi sú veľmi dobrosrdeční ľudia, najmä keď s nimi hovoríte ich rečou, resp. keď sa o to pokúšate. Rozdali by sa, urobili, čo vám na očiach uvidia. Nedám na nich dopustiť!

Aký program ste v Paríži pripravili pre svojich kolegov?

- Podobný, ako keď sprevádzam tu-

Versailských záhradách a zámku, kde sme ráno začínali, veľmi veľa turistov. Byť v Paríži a nenavštíviť „starú dámu“ Eiffelovku, to by nám tiež nikto neodpustil. Takisto ako Montmartre s bazilikou Sacre Coeur. Večer nás čakala úchvatná hodinová plavba po Seine, čo je úžasný zážitok pre každého. Na posledný deň nám ostala Invalidovňa, kde je pochovaný Napoleon a pre milovníkov umenia návšteva Louvru, resp. Gare d'Orsay, kde je krásne múzeum impresionistov.

Trochu ste ma predbehli a čiastočne už aj odpovedali na otázku, čo účastníkov zájazdu najviac očarilo...

- Po dlhšej ceste sme do Paríža dorazili o šiestej ráno a čakal nás deväťhodinový maratón po pamätihodnostiach mesta. Začínali sme Pantheonom, miestom posledného odpočinku najväčších osobností francúzskych dejín, pokračovali sme cez Luxemburské záhrady a palác ku kostolu Saint Sulpice, kde začína dej románu Da Vinciho kód. Prechádzali sme sa úzkymi uličkami stredovekého Paríža. Ten zanikol za Napoleona III., keď barón Haussmann dal zbúrať okolo 30-tisíc bytov, aby realizoval veľkolepú premenu stredovekého mesta na mesto so vzdušnými bulvami a širokými ulicami, umožňujúcimi rýchly presun armády z jedného konca na druhý. Ďalšou zastávkou našej prehliadky bol chrám Notre-Dame, Palais de la Cité, radnica a Pompidouovo centrum. Prestávku sme si urobili na Forum des Halles, pretože sa už prejavovala aj únava. Okolo kostola sv. Eustacha cez nádvorie Louvru sme potom pokračovali do Tuilerijských záhrad na námestí Place Vendôme a k parížskej Opere. Navštívili sme múzeum parfumérie Fragonard, kde si mohli na svoje prísť najmä naše dámy. Odtiaľ viedli naše kroky ku kostolu Márie Magdalény a na Námestí svornosti.

To je veľa aj povedať, nieto prejsť!

- Únava sa síce nedá oklamať, ale sprcha človeka postaví na nohy. Na druhý deň bola nedeľa, a preto bolo vo-

- Koľko ľudí, toľko chutí, samozrejme. Večerná plavba popri nádherne osvetlených pamiatkach Paríža, blikajúcej Eiffelovke, asi všetkých. Paríž má pre každého niečo mimoriadne. Presvedčíte sa, keď sa ich spýtate!

A vás?

- Pre mňa sú zaujímaví už len ľudia! Na zájazdoch stretávam stále nových a nových. Možno to niekoho prekvapí, ale umenie nie je moja parketa. Skôr ma osloví architektúra či život v uliciach.

Ďakujem za rozhovor a prajem veľa krásnych „sprievodcovských“ zážitkov!
K. POTOKOVÁ

Nabudúce o záhradách vo Versailles.

Pred Invalidovňou, najväčším múzeom vojenskej histórie na svete.

Foto: PETER ONDRIŠÍK

O financovaní územných samospráv z prvej ruky

Užitočné praktické poznatky, spoznávanie nových miest a obcí, utužovanie kolektívu, ale najmä komplexne vydarená akcia – takýmito prívlastkami možno označiť odbornú exkurziu z predmetu ekonomika a financovanie územných samospráv, na ktorej sa 29. a 30. apríla zúčastnili študenti 1. ročníka inžinierskeho štúdia odboru regionálny rozvoj FEŠRR. Trasa bola jasne vyznačená a obsahovala štyri zastávky – obec Príbelce v okrese Veľký Krtíš, mesto Lučenec, obec Ratka v okrese Lučenec a župné mesto Salgótarján (MR).

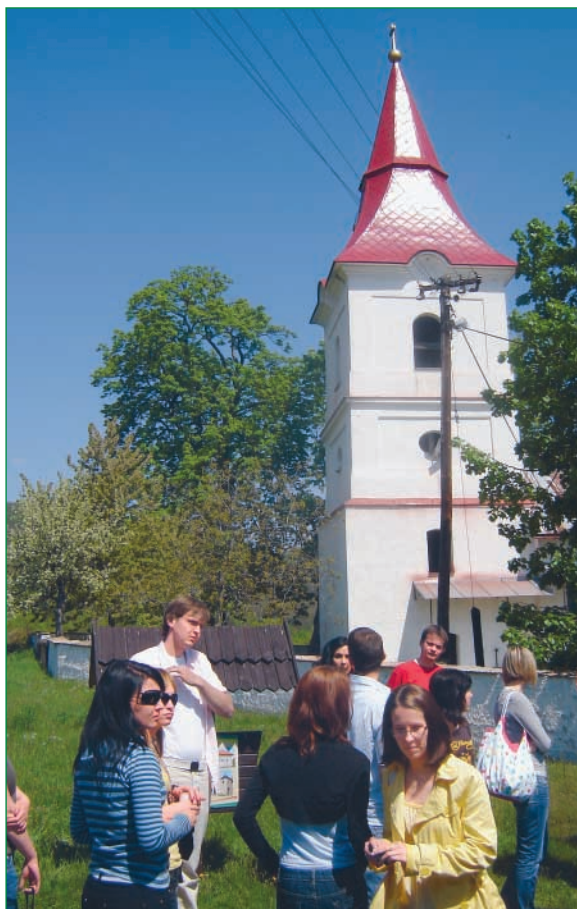
V Hontianskom regóne

Prvá zastávka bola okolo desiatej hodiny ráno v obci Príbelce, kde nás milo privítal starosta Ing. Pavel Kollár (mimo chodcom absolvent našej fakulty). V krátkosti nám priblížil históriu obce a potom sa podrobnejšie venoval aktivitám, ktoré samospráva vykonáva. Priblížil nám možnosti získavania prostriedkov z mimorozpočtových zdrojov, keďže, ako poznamenal, z vlastného rozpočtu nemožno pokryť všetky výdavky spojené s potrebami obce. Príbelce sa v súčasnom období snažia využívať najmä zdroje zo štrukturálnych fondov EÚ, ako aj nenávratnú finančnú výpomoc z jednotlivých ministerstiev, čo si však vyžaduje politické krytie a dobrý lobing. Pri prehliadke obce sme na vlastné oči mohli vidieť rozpracované rôzne projekty. Zistili sme, že obec má vhodné predpoklady pre cestovný ruch, keďže leží v krásnom regióne Hontu a nachádza sa tu aj piesková baňa z čias, keď bol juh Slovenska pod hladinou mora.

Na rokovaní poslancov

Po dobrom obede nasledovala rozlúčka a rýchly presun do Lučenca na zasadanie mestského zastupiteľstva. Privítala nás viceprimátorka mesta a naša vyučujúca z Katedry regionálneho rozvoja, Ing. Eva Balázová, PhD. Na rozbehnutom rokovaní vládla veru dusná atmosféra, riešili sa rôzne témy, a tak sme sa mohli presvedčiť, že byť poslancom nie je jednoduché. Požiadať a potrebiť je mnoho, zdroje sú obmedzené a treba poriadne rátať a rozmyšľať, komu pridať a kde ubrať, aby platilo staré známe, že súvaha sa musí rovnať. Mohli sme pozorovať paralelu komunálnej a štátnej politiky, aj tu sa rozhodovalo o vysokých finančných čiastkach, avšak komunálni politici sú predsa len menej

mediálne sledovaní, čo je podľa môjho názoru na škodu. Paradoxom bolo, keď nám starosta malej dedinky rozprával, ako šetrí každú korunu a hľadajú všet-

K atraktivitám Hontianskeho regiónu patria nielen prírodné rezervácie, ale aj množstvo kultúrnych a sakrálnych pamiatok. Na snímke študenti pred evanjelickým kostolom v Príbelciach.

Foto: autor

ky možnosti, ako ju získať a na druhej strane sme videli, ako poslanci pri schvaľovaní finančných podporných investícií v meste zaokrúhľovali čiastku 14 miliónov 650-tisíc na 15 miliónov („pár sto tisíc hore-dolu“).

Starostom na plný úväzok

Tretou a v tento deň aj poslednou zastávkou bola maličká obec Ratka v okrese Lučenec. Keď píšem maličká, mám na mysli počet jej obyvateľov (350), pretože činní a skutkami by sa nemusela hanbiť ani medzi veľkými. Podme však po poriadku. Privítal nás opäť starosta obce, Bc. Milan Spodniak, taktiež absolvent našej fakulty, ktorý nás oboznámil s históriou obce a jej aktivitami. Tak, ako v Príbelciach, aj tu sa snažia v čo najvyššej miere využívať mimorozpočtové zdroje. Bolo úžasné počúvať, aké rôzne možnosti a kombinácie skúšajú, len aby pre obec získali čo najviac. Najväčšie problémy vznikli rozdelením obcí na tie, ktoré patria do pôľov rastu a môžu bez problémov čerpať finančné prostriedky zo štrukturálnych fondov a na tie, ktoré do zoznamu nepatria. Pán Spodniak nám priblížil aj sociálne aspekty „starostovania“. Ako predstaviteľ obce musí byť aj psychológom, poradcom a možno i lekárom, pretože zmysľovanie ľudí na dedine je iné ako v meste a obyvatelia

sa mnohokrát obracajú so svojimi problémami práve na neho. Zdôraznil, že starostom sa nedá byť len od ôsmej do štvrté, ale 24 hodín 365 dní v roku a svoju funkciu musí vykonávať najmä zo srdca a z presvedčenia. Milé prijatie sme ukončili posednením pri hudbe, gulášiku a pohári vína a tí, ktorí mali záujem, si mohli zajazdiť na koňoch.

Župné mesto potrebuje renováciu

Na druhý deň nás čakala len jedna zastávka, maďarské príraničné mesto Salgótarján. Na mestskom úrade nás privítala jeho primátorka, ktorá nám priblížila históriu a aktivity tohto župného mesta. Jej mladý spolupracovník, prednosta mestského úradu, nám vysvetlil princípy samosprávy v Maďarsku s konkrétnymi príkladmi. Potom sa rozprúdila zaujímavá diskusia, ktorá ukončila pracovnú časť našej exkurzie. Voľno pred odchodom do Nitry mnohí účastníci využili na prehliadku mesta, ktoré, podľa ich vyjadrení, nepatrilo práve k tým najkrajším. Bolo vidieť mnoho starých a neopravených budov, ktoré sa samospráve zatiaľ nepodarilo renovovať a množstvo ľudí na uliciach počas pracovnej doby potvrdzovalo slová prednostu o nezamestnanosti, s ktorou sa v meste i okolí trápa.

Exkurzia na výbornú

Nie veľmi dobrý dojem z prehliadky mesta však nemohol pokaziť celkový pozitívny prínos exkurzie. Srdečné poďakovanie patrí starostom a primátorom, ktorí si na nás, aj popri množstve povinnosti, našli čas a hlavne našim dvom vyučujúcim - docentke Anne Belajovej a Ing. Eve Balázovej, ktoré pripravili úspešný projekt a zorganizovali vydarenú akciu.

Čo dodať na záver? Snáď, aby takýchto exkurzií a praktických cvičení bolo čo najviac, pretože študenti vďaka nim získajú cenné informácie. Na záver školského roka chceme zároveň všetkým poľajúcim úspešné prežitie školského obdobia a pekné prázdniny.

MARTIN KARAŠ, IV. FEŠRR

Podarilo sa vám zachytiť nejakú veselú či kurióznú situáciu? Poďte sa o svoje fotoúlovky s čitateľmi Poľnohospodára a pošlite ich spolu s vtipným textom na našu mailovú adresu: redakcia@polnohospodar.sk. Autorov najlepších snímkov odmeníme.

Nové príkazové značenie podľa dodatku k zákonu č. 315/1996 Z. z. o premávke na pozemných komunikáciách.
Foto: KRISTÍNA BÜCIOVÁ

JAZYKOVÉ OKIENKO

Čo je žito?

V letnom období sa v čase žatvy stretávame s názvami jednotlivých druhov obilnín. Popri pšenici, raži, jačmeni a ovse pestovatelia niekedy spomenú aj **žito**, napríklad **žito máme pod strechou**, **bude dobrá úroda žita**. Pomenovanie žito sa dnes už menej používa, častejšie sa s ním stretujeme v ustálených frazeologizmoch alebo pranostikách, ako napríklad **hádzaj flintu do žita**; **Suchý marec, mokry máj, bude žito ako háj**. Z Krátkeho slovníka slovenského jazy-

ka sa dozvedáme, že slovom žito sa pomenúva „základná obilnina pestovaná pre zrno na výrobu múky“ a „zrno z tejto obilniny“. Týmto označením sa nazýva „v západnej polovici Slovenska pšenica, vo východnej polovici raž“. Z podstatného mena **žito** je utvorené prídavné meno **žitný**, ktoré v spojení **žitná múka** môže označovať **ražnú** alebo **pšeničnú múku**, no napríklad v pomenovaní **žitná pálenka** označuje alkoholický nápoj z raže.

(Roľnícke noviny 30/2007)

PRÁVE VYŠLI ...

SKRIPTÁ

- E. Škorecová: Nákladové účtovníctvo. Prvé vydanie, náklad 100 kusov, cena 159 Sk.
- R. Hulík a kol.: Základy účtovníctva (cvičebnica). Prvé vydanie, náklad 600 kusov, cena 82 Sk.
- D. Krajčovičová: Špeciálne sadovnicke úpravy. Prvé vydanie, náklad 150 kusov, cena 161 Sk.
- V. Horčín: Technológia spracovania ovocia a zeleniny. Druhé nezmenené vydanie, náklad 300 kusov, cena 93 Sk.
- P. Bystriansky: Elektroenergetika. Prvé vydanie, náklad 150 kusov, cena 114 Sk.
- O. Masár a kol.: Úvod do medicíny katastrof. Prvé vydanie, náklad 200 kusov, cena 70 Sk.

Pracovníci Katedry mikrobiológie FBP sledovali zastúpenie ťažkých kovov a stopových prvkov v 34 zorkách slovenského medu. Zamerali sa aj na mikrobiologickú kvalitu medu. O výsledku analýzy sa dočítate na www.polnohospodar.sk/e-priloha

ČÍTAJTE v e-poľnohospodári

Aktuálne problémy pestovania kukurice na zrno boli predmetom seminára, ktorý v Poľnohospodárskom družstve v Zemnom v okrese Nové Zámky zorganizovala Katedra strojov a výrobných systémov Technickej fakulty. Viac o podujatí nájdete na www.polnohospodar.sk/e-priloha

S PIETOU

Dňa 22. mája 2008 nás vo veku 22 rokov navždy opustil úžasný človek, kamarát a spoližiak

RÓBERT KROKOVIK

Odišiel – a čo je najbolestivejšie – bez rozlúčenia. Mali sme si toho ešte veľa čo povedať, ako vždy, keď sme boli spolu. Bol plný bláznivých nápadov, láskyplných posmeškov a trefných vtipov. Dokázal hovoriť s hereckou vervou, strhnúť nás k nadšeniu, nakaziť svojou mladickou veselosťou.

Chýba nám jeho hlas, jeho názory... Kroki, toto sa priateľom nerobí!

Posledná rozlúčka so zosnulým bola dňa 25. mája 2008 v Plešivci.

Hala SPU onedlho v novom šate

V polovici mája sa začala rekonštrukcia univerzitnej športovej haly. Práce v celkovej hodnote 5,4 milióna korún okrem iného zahŕňajú rozšírenie a výmenu palubovky, úpravu a doplnenie sedadiel pre divákov, opravu sociálnych zariadení, spŕch a rozvodov vody. Finančné prostriedky na tento účel poskytlo Ministerstvo školstva SR ako dotáciu na blížiacu sa majstrovstvá Európy junioriek v basketbale (17. – 27. júla). Hostiteľom tohto vrcholného európskeho športového podujatia bude Nitra, ktorá pre

jednotlivé súťažné stretnutia ponúkla aj novú športovú halu na Čermáni. V obidvoch športových stánkoch sa odohrajú zápasy v skupinách, ako aj semifinále a finále majstrovských stretnutia.

ME U 18 ženy, ako znie oficiálny názov podujatia, sa teda uskutočnia vo vy-novených a moderných priestoroch, ktoré spĺňajú prísne kritériá pre organizovanie majstrovských medzinárodných súťaží v basketbale. -RJ-

AVIZUJEME

V kongresovom centre SPU sa 19. júna 2008 o 10.00 h začnú DNI VÝŽIVY ZVIERAT, vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou, ktorú pri príležitosti životného jubilea profesora Romana Gálika a profesora Milana Pajtáša organizuje Katedra výživy zvierat FAPZ. Na dvojdňovom podujatí sa zúčastnia pracovníci sesterských katedier univerzít z Košíc, Prahy, Brna a Českých Budějovic.

VÝBEROVÉ KONANIE

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre vyhlasuje v zmysle § 77 ods. 1 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov výberové konanie na obsadenie:

miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre zeleninárstva FZKI pre zabezpečenie výučby predmetov: účelové stavby v záhradníctve, poľné a záhradné plodiny.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie II. stupňa v odbore záhradníctvo,
- akademický titul PhD. alebo ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka preukázaná potvrdením o štátnej jazykovej skúške alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť.
Uzávierka výberového konania je 13. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre záhradnej a krajinskej architektúry FZKI pre výučbu predmetov: dizajn v záhradnej a parkovej tvorbe, vývoj výtvarnej kultúry a architektúry.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie výtvarného zamerania,
- akademický titul PhD., resp. po dizertačnej skúške,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka - preukázať štátnu jazykovú skúšku alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť,
- pedagogická prax min. 2 roky.
Uzávierka výberového konania je 13. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre záhradnej a krajinskej architektúry FZKI pre výučbu predmetov: ateliéry záhradnej tvorby, ateliéry vyhradenej zelene, ateliéry verejnej zelene.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore krajinná a záhradná architektúra,
- akademický titul PhD., resp. po dizertačnej skúške,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka - preukázať štátnu jazykovú skúšku alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť,
- pedagogická prax min. 1 rok.
Uzávierka výberového konania je 13. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre záhradnej a krajinskej architektúry FZKI pre výučbu predmetov: krajinné plánovanie, urbanizmus a územné plánovanie, štruktúra sídiel.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore krajinná a záhradná architektúra, resp. príbuzný odbor,
- akademický titul PhD., alebo ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka - preukázať štátnu jazykovú skúšku alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu MS Office,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť,
- pedagogická prax min. 2 roky.
Uzávierka výberového konania je 13. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa na Katedre záhradnej a krajinskej architektúry FZKI pre výučbu predmetov: odborné kreslenie a základy deskriptívy, základy PC grafiky, automatizované projektovanie stavieb.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore krajinná a záhradná architektúra, resp. príbuzný odbor,
- akademický titul PhD., alebo ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka - preukázať štátnu jazykovú skúšku alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC v rozsahu AutoCAD, Corel Draw,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť,
- pedagogická prax min. 2 roky.
Uzávierka výberového konania je 13. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre fyziológie živočíchov FBP.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie (poľnohospodárskeho, prírodovedného, veterinárneho charakteru) pre zabezpečenie predmetov katedry,
- vedecká hodnosť PhD.,
- aktívna znalosť svetového jazyka,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením, zamestnanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- pedagogická prax v odbore,
- morálna bezúhonnosť,
- nástup od 1. 9. 2008.
Uzávierka výberového konania je 20. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre trvalo udržateľného rozvoja FEŠRR pre výučbu predmetu trvalo udržateľný rozvoj,

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre trvalo udržateľného rozvoja FEŠRR pre výučbu predmetu regulačné technológie v produkčnom procese poľných a záhradných plodín,

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre trvalo udržateľného rozvoja FEŠRR pre výučbu predmetu dejiny a kultúra vidieka.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore vedeckej a pedagogickej profilácie katedry,
- akademický titul PhD.,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať štátnu jazykovú skúšku alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – priložiť výpis z registra trestov nie starší ako 3 mesiace.
Uzávierka výberového konania je 20. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre práva FEŠRR pre výučbu predmetov: medzinárodné právo, právo životného prostredia.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie II. stupňa právnického smeru,
- akademický titul PhD. alebo ekvivalent (štúdium doktorandského študijného programu),
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať štátnu jazykovú skúšku alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – priložiť výpis z registra trestov nie starší ako 3 mesiace,
- prax v zahraničí vítaná.
Uzávierka výberového konania je 20. 6. 2008.

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre vozidiel a tepelných zariadení TF pre výučbu predmetov: servisná logistika, konštrukcia a prevádzka vozidiel,

miesta vysokoškolského učiteľa - odborného asistenta na Katedre mechanizácie živočíšnej a potravinárskej výroby TF.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie II. stupňa príslušného zamerania,
- akademický titul PhD. alebo ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka preukázaná potvrdením o štátnej skúške alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office – preukázať certifikátom, zamest-

nanci SPU preukázať certifikátom vydaným na základe formalizovanej skúšky IKT,
- pedagogická prax,
- morálna bezúhonnosť.
Uzávierka výberového konania je 20. 6. 2008.

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.2. živočíšna produkcia,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.3. všeobecná živočíšna produkcia,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.4. špeciálna živočíšna produkcia,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.5. rastlinná produkcia,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.6. všeobecná rastlinná produkcia,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.7. špeciálna rastlinná produkcia,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.8. agrokémia a výživa rastlín,

dvoch funkčných miest profesorov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.12. výživa,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 6.1.16. ochrana rastlín,

funkčného miesta profesora na FAPZ pre študijný odbor 4.2.4. genetika,

funkčného miesta profesora na FEŠRR pre študijný odbor 3.3.5 verejná správa a regionálny rozvoj,

funkčného miesta profesora na FEŠRR pre študijný odbor 8.3.7 občianska bezpečnosť,

dvoch funkčných miest profesorov na FEŠRR pre študijný odbor 4.3.3 environmentálny manažment,

piatich funkčných miest profesorov na FEM pre študijný odbor 3.3.16 ekonomika a manažment podniku,

funkčného miesta profesora na FEM pre študijný odbor 3.3.20 odvetvovej ekonomiky a manažment,

funkčného miesta profesora v 0,45 pracovnom úvazku na Katedre strojov a výrobných systémov TF pre študijný odbor 5.2.46 poľnohospodárska a lesnícka technika;

troch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.1. všeobecné poľnohospodárstvo,

piatich funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.2. živočíšna produkcia,

dvoch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.3. všeobecná živočíšna produkcia,

dvoch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.5. rastlinná produkcia,

troch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.6. všeobecná rastlinná produkcia,

dvoch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.7. špeciálna rastlinná produkcia,

troch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.8. agrokémia a výživa rastlín,

funkčného miesta docenta na FAPZ pre študijný odbor 6.1.9. fyziológia plodín a drevnín,

dvoch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.16. ochrana rastlín,

funkčného miesta docenta na FAPZ pre študijný odbor 4.2.4. genetika,

troch funkčných miest docentov na FAPZ pre študijný odbor 6.1.12. výživa,

troch funkčných miest docentov na FEŠRR pre študijný odbor 3.3.5 verejná správa a regionálny rozvoj,

dvoch funkčných miest docentov na FEM pre študijný odbor 3.3.9 obchodné podnikanie,

troch funkčných miest docentov na FEM pre študijný odbor 3.3.12 účtovníctvo,

pätnástich funkčných miest docentov na FEM pre študijný odbor 3.3.16 ekonomika a manažment podniku,

funkčného miesta docenta na FEM pre študijný odbor 3.3.20 odvetvovej ekonomiky a manažment,

funkčného miesta docenta na FEM pre študijný odbor 3.3.17 medzinárodné ekonomické vzťahy,

troch funkčných miest docentov na FEM pre študijný odbor 3.3.24 kvantitatívne metódy v ekonómii,

funkčného miesta docenta na Katedre fyziky TF pre študijný odbor 5.2.50 výrobná technika,

funkčného miesta docenta na Katedre elektroniky a automatizácie TF pre študijný odbor 5.2.50 výrobná technika,

funkčného miesta docenta na Katedre mechanizácie živočíšnej a potravinárskej výroby TF pre študijný odbor 5.2.46 poľnohospodárska a lesnícka technika.

Konkrétne podmienky a všeobecné kritériá na obsadzovanie funkčných miest profesorov a docentov sú uvedené na webovej stránke SPU - www.uniag.sk a na úradnej výveske SPU. Uzávierka výberového konania je 20. 6. 2008.

Príhľadky s profesionálnym životopisom, overenými dokladmi o vzdelaní a dokladmi o odbornej praxi zasielajte na Útvar personalistiky, EPaMU Rektorátu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.

Rektor Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre v zmysle § 5 zákona č. 552/2003 Z. z. o výkone práce vo verejnom záujme vyhlasuje výberové konanie na obsadenie:

miesta vedúceho Katedry regionálneho rozvoja FEŠRR,

miesta vedúceho Katedry európskych štúdií FEŠRR.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore vedeckej a pedagogickej profilácie katedry,
- vedecká hodnosť PhD. alebo ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka – preukázať certifikátom alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- vedecká spôsobilosť preukázaná vedeckými príspevkami,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať,
- predloženie písomnej koncepcie ďalšieho rozvoja a smerovania katedry;

miesta vedúceho Katedry vozidiel a tepelných zariadení TF,

miesta vedúceho Katedry spoľahlivosti strojov TF.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie v odbore vedeckej a pedagogickej profilácie katedry,
- vedecko-pedagogická hodnosť profesor, docent alebo akademický titul PhD. resp. ekvivalent,
- aktívna znalosť jedného svetového jazyka preukázaná potvrdením o štátnej skúške alebo pohovorom,
- znalosť práce s PC na úrovni MS Office,
- organizačné a riadiace predpoklady,
- morálna bezúhonnosť,
- predloženie písomnej koncepcie ďalšieho rozvoja a smerovania katedry;

miesta tajomníka Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja.

Podmienky:
- VŠ vzdelanie ekonomického alebo právnického zamerania II. alebo III. stupňa štúdia,
- prax min. 5 rokov v riadiacej funkcii, vítaná prax v štruktúrach VŠ,
- znalosť práce s PC min. v rozsahu MS Office – preukázať certifikátom alebo praktickým overením,
- dobrá pracovná morálka a morálna bezúhonnosť – adekvátne preukázať.

Príhľadky s profesionálnym životopisom a overenými dokladmi o štúdiu zasielajte do 20. 6. 2008 na Útvar personalistiky, EPaMU Rektorátu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra.